Zaaknummer: 40989-2021
Documentnummer: 40989-2021:758241

Raadsvergadering d.d. 9 december 2021

Aan de raad,

Onderwerp
Vaststelling Regionale Energie Strategie 1.0

Portefeuillehouder
J.H.C.M. Briels

Beslispunten
- Vaststellen van de Regionale Energie Strategie 1.0
- Vaststellen concept reactiebrief Regionale Energie Strategie 1.0

Samenvatting
De Regionale Energie Strategie (RES 1.0) is opgesteld door de 21 gemeenten van de MRE, de provincie en waterschappen. De RES 1.0 beschrijft de regionale aanpak van de transitie naar duurzame energie en energiebesparing. Dit plan wordt nu aan alle deelnemende gemeenten voorgelegd voor besluitvorming.

Aanleiding
In 2019 is de MRE aangewezen door het Rijk als RES-regio. Sindsdien is er samengewerkt aan het opstellen van een gezamenlijke aanpak voor de energietransitie in de regio: de RES 1.0. Gemeenten hebben hier tussenproducten gezien en vastgesteld: de Raad stelde in 2019 het plan van aanpak vast om te komen tot de RES (startnotitie RES) en in juni 2021 stelde de Raad een zienswijze op over de concept-RES 1.0.

Beoogd effect en/of resultaat
In de RES 1.0 wordt geschetst hoe de regio de energietransitie wil vormgeven. Het document is de basis voor een uitvoeringsprogramma waarbij projecten samen worden opgepakt waar dat meerwaarde heeft, en beoogt harmonisering van energiebeleid in de regio.

Argumenten
1.1 Het document is in lijn met het doorlopen RES-traject.
Het document voldoet aan de principes en uitgangspunten uit de startnotitie en er is voldoende gereageerd op de zienswijzen die op de conceptversie zijn ingediend. Ook de punten die door Laarbeek zijn ingebracht zijn over het algemeen terug te vinden in de RES 1.0. Dit kan richting RES 2.0 nog wel verbeterd worden, de RES 1.0 blijft op hoofdlijnen en bij de volgende versie zal meer ruimte zijn voor uitwerking van onderwerpen die ook door Laarbeek belangrijk gevonden worden, zoals participatie.

1.2 Het document is een breed gedragen compromis
Omdat het document soms op hoofdlijnen blijft, kan het op brede steun rekenen van de betrokken gemeenten, waterschappen en provincie. Het document markeert het einde van een traject dat weliswaar praktische hobbels heeft gekend, maar waarin de betrokken partijen intensief hebben afgestemd en tot elkaar zijn gekomen.

1.3 Laarbeekse belangen zijn goed geborgd
De RES 1.0 verplicht Laarbeek niet tot concrete activiteiten of projecten. Wel spreken we door vaststelling de ambitie uit om ook in onze gemeente de energietransitie vorm te geven en onderschrijven we de prioriteiten en thema's die in de RES 1.0 aan bod komen, zoals besparing, participatie en de zonneladder. Dit geeft ons richting in het maken van ons lokale beleid en de mogelijkheid op (altijd op basis van vrijwilligheid) aan te sluiten bij regionale projecten zoals rondom voorlichting. Tegelijk behoudt de gemeente autonomie als het gaat over besluiten met een lokale (ruimtelijke) impact zoals projecten voor grootschalige opwek of duurzame warmte in een wijk.

1.4 Oplevering van de RES 1.0 is een landelijke verplichting
Als de RES 1.0 door alle 21 gemeenten, 2 waterschappen en provincie wordt vastgesteld, voldoen we daarmee aan de verplichting die ons in het Klimaatakkoord is opgelegd. We voorkomen daarmee dat bovenregionaal over onze energietransitie wordt besloten, en houden regie.

1.5 Concept reactiebrief heeft signaalfunctie richting inwoners
Door inwoners werden wij gewezen op een zinsnede uit onze zienswijze op de concept-RES (mei 2021) die gelezen kan worden alsof Laarbeek zich committeert aan grootschalige opwek en alleen nog keuze heeft in welke vorm we dat gaan doen. Uiteraard is dat niet zo, de raad heeft altijd de keuze óf er nog projecten gerealiseerd worden. Deze zinsnede is in de concept reactiebrief nader toegelicht. Deze toelichting heeft geen juridische betekenis (want het recht om zelf te beschikken over het zoekgebied heeft altijd bestaan) maar wel een signaalfunctie richting de inwoners van het gebied. Er loopt op dit moment een omgevingsdialoog waar in alle vrijheid gepraat mag worden over het gebied, zonder dat er al besluiten zijn genomen over verdere ontwikkeling voor grootschalige opwek. Deze reactiebrief onderschrijft dat. Daarnaast wordt nogmaals aandacht gevraagd voor de andere inhoudelijke punten uit de zienswijze die wij eerder verstuurden.

Kanttekeningen

1.1 'stap voor stap naar de uitvoering' vraagt aandacht
Hoofdstuk 5 van de RES 1.0 behandelt 'stap voor stap naar de uitvoering' van de RES 1.0. Hiervoor moet een samenwerkings- en uitvoeringsplan worden opgesteld dat nog aandacht vraagt. Het is zaak om goed te leren van de RES 1.0, hierover zijn evaluaties uitgevoerd. Het risico is dat we doorgaan zoals we dat de afgelopen jaren hebben gedaan, zonder kritisch naar het proces te kijken. Met de oplevering van de RES 1.0 komt formeel de opdracht aan het MRE ten einde, en een vervolgopdracht kan er mogelijk anders uitzien. Dat besef zien we nog onvoldoende terug bij de huidige staande projectorganisatie.

1.2 Regionale loyaliteit vraagt aandacht
Zowel bij het proces van de totstandkoming van de RES 1.0 als in het eindproduct heeft regionale loyaliteit onder druk gestaan. We merken dat er grote verschillen zijn tussen de bestuurlijke en ambtelijke inzet tussen gemeenten en dat het belang van de energietransitie verschillend wordt beleefd. Ook zien we bijvoorbeeld dat sommige gemeenten geen 'zoekgebieden op de kaart' hebben (pag. 48 RES 1.0) terwijl er wel technisch geschikte gebieden zijn. Dit is natuurlijk het recht van elke gemeenteraad, maar zet druk op het gezamenlijke proces en de bereidheid van andere gemeenten om wel stappen te zetten.

1.3 Financiën

De RES 1.0 werd gefinancierd uit Rijksmiddelen, geborgd via de begroting uit het MRE werkprogramma en de begroting die onderdeel uitmaakte van de startnotitie RES. Vaststelling van de RES 1.0 heeft geen directe financiële gevolgen, maar we committeren ons wel aan een vervolgtraject waar bijvoorbeeld ambtelijke capaciteit gevraagd zal worden en lokaal projectbudget nodig is. Hiermee is rekening gehouden in de begroting Laarbeek 2021.

Vervolgstappen

- Vaststelling RES 1.0 door alle betrokken overheden en aanbieden aan het Rijk
- Vaststelling Samenwerkings- en Uitvoeringsprogramma (verwacht begin 2022)
- Start sub-regionale en regionale uitvoering gezamenlijke projecten

Bijlagen (meegezonden stuk(ken), ter inzage gelegde stukken)

- Concept raadsbesluit
- RES 1.0 met bijlagen en publieksversie
- Concept reactiebrief

Het college van burgemeester en wethouders,

gemeentesecretaris van Laarbeek	de burgemeester van Laarbeek
	
J.W.M. van de Ven	F.L.J. van der Meijden